

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 599

van **ELISABETH MEULEMAN**

datum: 8 juni 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijs - Planlastvermindering

In oktober 2019 polste ik al bij de minister [naar de stand van zaken van Operatie Tarra](#). Voormalig minister van Onderwijs Hilde Crevits maakte van de vermindering van planlast een absolute beleidsprioriteit. Zij lanceerde daarom 'Operatie Tarra - van bruto naar netto: onderwijzend personeel ruimte geven voor kerntaken'. Ook in het huidige regeerakkoord is er aandacht voor planlastvermindering.

Planlast gaat onder andere terug op de ervaring van gebrek aan vertrouwen dat in onderwijspersoneel wordt/zou worden gesteld (door overheid, koepel, directie, ...). Operatie Tarra vertrok mede daarom vanuit een onderzoek naar de ervaringen van het onderwijsveld met planlast. Het eindrapport is op 21 januari 2016 voorgesteld in de onderwijscommissie van het Vlaams Parlement. In dat rapport werd ook een plan van aanpak met actieplannen voor zeven actieterreinen opgesteld.

Uit het tijdsbestedingsonderzoek blijkt dan weer dat leerkrachten slechts een derde van hun tijd bezig zijn met de essentie van hun taak: lesgeven. (32% in secundair onderwijs tot 38% in het basisonderwijs), zie <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/resultaten-grootste-onderzoek-naar-tijdsbesteding-leerkrachten-bekend>. Daar ligt een groot pijnpunt van ons onderwijs. De strijd tegen planlast mag niet verslappen.

Uit onderzoek weten we dat een ruime meerderheid van de Vlamingen vindt dat leerkrachten meer vertrouwen en autonomie verdienen dan ze vandaag krijgen. Drie op de vier Vlamingen vindt dat leerkrachten meer vertrouwen verdienen. Met de stelling dat leerkrachten meer autonomie verdienen, gaat 62% akkoord.

De minister wees er in zijn antwoord op dat er (toen) een laatste monitoring gebeurd was in januari 2019. Maar op de [voortgangspagina](#) van Operatie Tara is - op het moment van indiening van deze vraag - de laatste actualisering de verwijzing naar een informeel gesprek met de koepels van november 2018. Er bestond al een mogelijkheid om planlast te melden via een e-mailadres. De minister wees erop dat "een aanzienlijk deel van de meldingen (...) betrekking [had] op vormen van planlast waarover wij geen bevoegdheid hebben. Een ander deel ging over zaken die de ene wel en de andere niet als planlast zou beschouwen."

Naar aanleiding van de Onderwijsspiegel 2020 stelde Karolien Grosemans in oktober 2020 een [vraag om uitleg](#) in de commissie aangaande de voortgang van de aanpak van planlast. De minister gaf toelichting bij het plan dat de onderwijsinspectie had voorgelegd. Een plan dat de minister trouwens goedkeurde. Het gaat om een

viersporenaanpak waarin onder andere sprake was van een 'planlastcalculator' en een 'planlastradar'; naast het creëren van een referentiekader dat kwaliteit plaatst naast minimale administratieve verwachtingen, en het periodiek inlichten van de minister met beleidsaanbevelingen.

In een persmededeling (7/6/2022) verspreidde ACOD-Onderwijs nog enkele concrete problemen met planlast:

- "Het eindeloos administratief produceren van 'bewijsmateriaal' - vaak zonder meerwaarde - moet stoppen. Denk maar aan
 - o het systematisch moeten koppelen van alle lesdoelen aan leerplandoelen en eindtermen,
 - o het gedetailleerd uitschrijven van differentiatie en remediëring in allerlei volgsystemen en handelingsplannen,
 - o de eeuwige stroom van opstellen, klasseren en selectief versturen van verslagen van zowat alles.
 - o Het dagelijks werk van de leerlingen voorziet ons voldoende van feedback en evaluatie van leerlingen en bevat zodus voldoende informatie.
- Eindtermen, ontwikkelingsdoelen, competenties en leerplannen moeten helder, sober en begrijpelijk omschreven worden. Nieuwe eindtermen kunnen pas ingaan nadat leraren aangepast cursusmateriaal hebben voorzien. Hiervoor moet men minimum 1 jaar voorzien.
- De persoonlijke administratie van de leerkracht is niet onderhevig aan regelgeving. Toch worden er allerlei regels en criteria opgelegd om controle te kunnen uitoefenen. Dit moet stoppen. De leraar moet eigenaar zijn van zijn persoonlijke administratie. Deze moet herleid worden tot het strikt noodzakelijke."

Gezien ook het feit dat planlastvermindering een prioriteit was van de minister, vraag ik hierbij graag naar de concrete stand van zaken.

1. Wat is de relevantie nog van Operatie Tarra? Loopt dit nog of hoe verhoudt zich dit tot het viersporenbeleid aangereikt door de onderwijsinspectie in 2020?
2. Wat is de stand van zaken van de planlastvermindering?
3. Heel concreet: hoe staat het met de uitrol van het viersporenbeleid? In het bijzonder de planlastradar en de planlastcalculator?
4. Wat plant de minister te doen met de resultaten van die planlastradar en -calculator? Welk soort resultaten zal het opleveren? Zullen gegevens op Vlaams niveau verzameld worden? Hoe zal naar de scholen teruggekoppeld worden?
5. Welke concrete oorzaken van planlast heeft de minister op dit moment al verholpen?
6. Welke termijnen voor verdere stappen heeft de minister voor ogen?
7. Welke bovenvermelde suggesties van het ACOD-Onderwijs zal de minister eventueel ter harte nemen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 599 van 8 juni 2022

van **ELISABETH MEULEMAN**

Het bestrijden van planlast is voor mij cruciaal in het herwaarderen van het lerarenberoep en een kwaliteitsvol onderwijs. We moeten leraren terug de kans geven om bezig te zijn met waar ze goed in zijn: lesgeven. De naamgeving 'Operatie Tarra' komt van mijn voorganger. Dat betekent echter niet dat ik de aanbevelingen, onderwerpen en acties uit het onderzoek en het actieplan Operatie Tarra niet verder heb meegenomen in mijn beleidsontwikkeling en opmaak van regelgeving. Doorheen mijn BBT zal de Vlaamse volksvertegenwoordiger verschillende aanknopingspunten vinden met de strijd tegen planlast. Zo zal de Vlaamse volksvertegenwoordiger kunnen vaststellen dat ik deze legislatuur al veel heb geïnvesteerd in de professionalisering van (beginnende) lerarenteams en schoolleiders (zie OD 2.2 in mijn BBT). Ik heb ook aanzienlijke middelen geïnvesteerd in beleidsondersteuning in het basisonderwijs (OD 1.7) en omkaderingsmiddelen ter ondersteuning van de kerntaken van de leraar met het oog op een werkdrukvermindering (OD 2.1). Ik sloot in dat verband ook een cao af met onder meer het basis- en secundair onderwijs. Ook zet mijn administratie in op een moderne en digitale dienstverlening, onder meer met het oog op een vermindering van de administratieve lasten (zie OD 1.10). Ook op het vlak van communicatie blijft mijn administratie inzetten op kwalitatieve, tijdige en correcte informatie naar scholen (OD 1.11). Dit komt overeen met acties die in het actieplan Operatie Tarra aan de overheid zijn toegewezen.

In mijn BBT is ook een doelstelling opgenomen met betrekking tot planlast (OD 2.3). De onderwijsinspectie heeft deze legislatuur op mijn vraag een viersporenbeleid uitgetekend en blijft haar eigen aandeel in de planlastcreatie kritisch bekijken.

Het viersporenbeleid van de Vlaamse Onderwijsinspectie omvat de volgende categorieën, telkens aangevuld met een concrete stand van zaken:

- a. Informeren: de Vlaamse Onderwijsinspectie communiceert transparant aan scholen over de aan te leveren documenten voor de doorlichting. De informatiestrategie wordt volgend jaar nog uitgebreid met een communicatie over het 'Referentiekader Alert voor Planlast' (RAP) en een communicatie met aanbevelingen voor scholen.
- b. Sensibiliseren: bij elke doorlichting benadrukken inspecteurs het belang van een functionele, efficiënte en effectieve aanpak. Ook de structurele dialoog tussen onderwijsinspecteurs en pedagogische begeleidingsdiensten wordt, onder meer met dit oogmerk, verdergezet. En naast inventarisatie zal de planlastradar en de planlastcalculator een brede sensibiliserende functie hebben bij individuele scholen.
- c. Inventariseren: de Vlaamse Onderwijsinspectie heeft afgelopen schooljaar de planlastradar ontwikkeld en uitgeprobeerd in het onderwijsveld. De planlastradar zal vanaf het begin van volgend schooljaar structureel in gebruik genomen worden tijdens doorlichtingen, en zal enerzijds dienen om bezorgdheden over planlast aan de scholen te signaleren, en anderzijds om in kaart te brengen in welke domeinen van de schoolwerking en de regelgeving de meeste planlast voor de scholen opduikt. Daarnaast is ook de planlastcalculator afgelopen schooljaar ontwikkeld. Deze zal in september worden getoetst in het onderwijsveld en daarna structureel uitgerold. Via deze calculator kan een schoolleider zicht krijgen op de domeinen waarvan het schoolteam aangeeft dat ze veel planlast veroorzaken, en kan die een gericht reductiebeleid voeren of hierover in gesprek gaan.

- d. Rapporteren: de introductie van de planlastradar en de planlastcalculator zal de Vlaamse Onderwijsinspectie in staat stellen om een nulmeting te maken van de stand van planlast in het Vlaamse onderwijs. Op basis van deze gegevens plant de Vlaamse Onderwijsinspectie een planlastrapport op te stellen op het eind van volgend schooljaar, waarin de actuele stand van zaken zal beschreven worden en concrete inhoudelijke prioriteiten naar voren geschoven zullen worden om planlast op een macroniveau aan te pakken.

Daarnaast neemt ook mijn administratie zelf haar verantwoordelijkheid en schrappen we administratieve taken en lasten (cfr. het inhoudelijk verzameldecreet dat momenteel voorligt in het Vlaams parlement) én geven we als Vlaamse overheid meer vrijheid en vertrouwen aan scholen en klassenraden. Dat mag het Vlaams Parlementslid breed zien: van personeelsbeleid tot evaluatie en attestering. Overal zetten we stappen om scholen meer autonomie en dus slagkracht te geven. We nemen mee wat we geleerd hebben uit operatie Tarra: dialoog en participatie van het werkveld, expliciteren van het waarom van de besluitvorming, het bewaken van de kwaliteit van de regelgeving en de impact ervan. De strijd tegen planlast is een doorlopende strijd. Ik blijf mijn administratie dan ook aansporen om het beperken van de planlast mee voor ogen te houden bij de ontwikkeling van nieuwe beleidsinitiatieven en regelgeving. Daarnaast kan het werkveld nog altijd vormen van planlast signaleren aan mijn administratie. Het e-mail adres planlast@ond.vlaanderen.be is nog steeds actief.

Ik neem akte van de voorstellen van ACOD-onderwijs en ben blij in hen een partner te vinden in de strijd tegen planlast. Verschillende suggesties van het ACOD-onderwijs vallen binnen de vrijheid van onderwijs. Daar zijn de scholen of onderwijskoepels en het GO! aan zet. Dat toont nog maar eens aan hoe belangrijk de ondersteuning door de Onderwijsinspectie is.

Ook naast de ondersteuning door de onderwijsinspectie, wil ik scholen handvaten aanreiken en helpen in de strijd tegen planlast. Planlast bestrijden mag niet langer een theoretisch verhaal zijn. Daarom werk ik ook aan een praktisch bruikbaar 'planlastkader' dat scholen kunnen gebruiken in hun dagelijkse werking. Nog al te vaak is de gedachte dat papieren tijgers 'moeten van Brussel'. Daar wil ik komaf mee maken door een duidelijk kader te bieden. Heel veel zaken die van leerkrachten worden gevraagd, zijn immers niet nodig.